

MIQUEL S. SALARICH I TORRENTS, METGE I ERUDIT

Antoni PLADEVALL i ARUMÍ

Pel desembre de 1996 morí a Barcelona el metge, poeta, erudit i patrici vigatà Miquel S. Salarich i Torrents. Nét de Joaquim Salarich i Verdaguer, autor de la primera història general de Vic, *Vich, su historia, sus hijos, sus monumentos y sus glorias* (1854), i fill de Josep Salarich i Giménez, cofundador de l'Esbart de Vic, Salarich i Torrents es captin-gué tota la vida a estudiar la literatura i la cultura vigatanes del segle XIX estimulat, òbviament, per la contribució de primera fila que la nissaga Salarich havia fet durant aquesta època a la ciutat. Fóra difícil de no reconèixer que la quantitat i la qualitat de les seves recerques l'havien convertit, de tros, en el principal especialista en la història literariocultural divuitesca de Vic.

L'any 1994, en l'escaiença del seu norantè aniversari, la revista *Ausa*, la publicació habitual del Patronat d'Estudis Osonencs on Salarich i Torrents havia editat la majoria dels seus treballs gairebé de manera ininterrompuda durant més de quaranta anys, decidí retre-li un homenatge encetant un dels números amb la publicació d'una *Biobibliografia de Miquel S. Salarich i Torrents* molt completa, elaborada per Maria-Mercè Miró i Ramon Ordeig (*Ausa*, xvi/132-133, p. 5-26). La lectura d'aquest article permet de comprendre de seguida que fou un enamorat d'excepció de la seva ciutat, atès que Vic es convertí en l'excusa directa de la majoria dels seus escrits.

Miquel S. Salarich i Torrents havia nascut a Vic la tardor de 1904, a la casa familiar del carrer de Sant Hipòlit, avui carrer de Sant Miquel dels Sants. Cursà les primeres lletres al col·legi de Sant Felip (1909-1914), i el batxillerat al col·legi de Sant Miquel (1914-1920). L'any 1928, un cop enllestida la carrera de medicina a la Universitat de Barcelona, passà a formar part del Servei de Tocologia de l'Institut de Santa Madrona, on romangué durant més de cinquanta anys. L'any 1930, eventualment, exercí a l'Hospital de la Santa Creu de Vic. L'any 1932 es casà amb la barcelonina Eulàlia de Fortuny i de Salazar, amb qui tingué quatre fills: Alcía, Francesc Xavier, Miquel i Eulàlia. L'any 1938, durant la Guerra Civil, fou destinat a la clínica de la Guàrdia

d'Assalt de Barcelona. Tertulià habitual de la llibreria Sala de Vic, l'any 1948 participà en la creació del grup dels Mont-rodon, i el 1952 en la fundació del Patronat d'Estudis Osonencs, on assumí immediatament la direcció de la secció de Literatura, càrrec que mantingué fins al 1979. A partir de la dècada dels anys seixanta, començà a guanyar-se una considerable notorietat pública, bé pronunciant conferències de tema mèdic o literari, tant en sessions del Patronat d'Estudis Osonencs o a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic com a les seues de diverses entitats científiques i culturals de dintre o de fora d'Osona, bé guanyant premis en diversos Jocs Florals o altres certàmens literaris d'arreu del país, entre els quals cal destacar el premi Fastenrath que li concedí el 1960 l'Ajuntament de Barcelona. L'any 1965 pronuncià el primer pregó del Mercat del Ram de Vic, i l'any 1967 esdevingué president del Patronat d'Estudis Osonencs, càrrec que ostentà fins al 1982, moment en què en fou proclamat president honorari. Entre 1968 i 1975 fou bibliotecari de l'Ateneu Barcelonès, i el 1978 rebé tres distincions honorífiques: la medalla de la Ciutat de Vic de l'Ajuntament, la medalla d'or de l'Orfeó Vigatà i l'emblema de plata de l'Orfeó Català. L'any 1992 llegà a la Biblioteca Episcopal de Vic tots els seus llibres i papers manuscrits de temàtica vigatana. Morí el dia 10 de desembre de 1996, després de passar llargues temporades tancat a casa seva per motius de salut.

L'obra escrita de Salarich i Torrents, al marge de les aportacions de tema mèdic (algunes fetes en col·laboració amb S. Dexeus i Font) que complementen la seva activitat tocològica, comprèn bàsicament treballs de creació poètica i d'erudició literariocultural vigatana. Els al·ludits Miró i Ordeig, sumant poemes, pròlegs a llibres, pregons de festes majors o escaïences similars, conferències, articles i estudis, catalogaren un total de 270 treballs publicats de manera esparsa o bé en forma de llibre. En els extrems d'aquesta dilatada producció figuren, respectivament, tres poemes publicats el 1921 al periòdic *Gazeta de Vich*, i el volum «*La Veu del Montserrat*» (1878-1902), editat el 1993 a cura de M. Mercè Miró. Entremig, tota la resta: poemes i articles de tema mèdic i, sobretot, literari, publicats majorment als periòdics *Ausona* i *El 9 Nou* i a la revistes *Ars Medica* i *Ausa*; i estudis de més o menys envergadura intel·lectual que prengueren la forma d'opuscle o de llibre, entre els quals destaquen quatre títols publicats pel Patronat d'Estudis Osonencs: la monografia *Història del Círcol Literari de Vich* (1962), amb pròleg del Dr. Eduard Junyent; el llibre de semblances *Vigatans*

Il·lustres (1983), redactat en col·laboració amb M. S. Ylla-Català; *La poesia vuitcentista a Osona* (1989); i el ja esmentat «*La Veu del Montserrat*» (1878-1902) (1993).

Entre altres papers seus, la Biblioteca Episcopal de Vic conserva actualment centenars de notes biogràfiques recollides sota el títol genèric *Siluetes vigatanes*, i una *Bibliografia vigatana* i una *Bibliografia de temes vigatans*, de 506 i 230 folis respectivament. Un material abundós, tot plegat, reblert de múltiples notícies que mostra la tenacitat que Salarich i Torrents posà en l'aventura apassionada d'explorar la dinàmica literariocultural del segle XIX al seu Vic natal, i que serví de base a les seves publicacions, que ja s'han convertit, sens dubte, en una font inestimable entre els erudits actuals, verdaguerians i no verdaguerians, que es dediquen a aprofundir en la literatura i la història cultural divuitesques tant de Vic com del país en general.

Cal recordar encara, per bé que es tracta d'una apreciació que sovint alguns doctes capparets de la nostra cultura no solen encertar a entendre què significa exactament, que Miquel S. Salarich i Torrents acomplí tota aquesta labor des d'una discreció i una elegància de mena diguem-ne natural.